

monachus mox ad caritatem dei perveniet illam,
quae perfecta foris mittit timorem,
per quam universa, quae prius non sine formidine observabat,
⁶⁸ absque ullo labore
velut naturaliter ex consuetudine incipet custodire,
non iam timore gehennae, sed amore Christi
⁶⁹ et consuetudine ipsa bona et dilectione virtutum.
Quae dominus iam in operarium suum mundum a viis
⁷⁰ et peccatis spiritu sancto dignabitur demonstrare.

VIII De officiis divinis in noctibus

- ¹ Hiemis tempore, id est a kalendas novembres usque in pascha,
iuxta considerationem rationis
octava hora noctis surgendum est,
² ut modice amplius de media nocte pausetur
et iam digesti surgant.
³ Quod vero restat post vigilias,
a fratribus, qui psalterii vel lectiorum aliquid indigent,
meditationi inserviantur.

- ⁴ A pascha autem usque ad supradictas novembres
sic temperetur hora, ut vigiliarum agenda
parvissimo intervallo, quo fratres ad necessaria naturae exeat,
mox matutini, qui incipiente luce agendi sunt, subsequantur.

IX Quantи psalmi dicendi sunt nocturnis horis

- ¹ Hiemis tempore
suprascriptio in primis versus tertio dicendum:

⁶⁹ Cassian, Coll. 11, 6; 11, 8, 1 (VIII) 2 Cassian, Coll. 2, 26

⁴ Cassian, Inst. 3, 4

Domine, labia mea aperies

et os meum adiunctiabit laudem tuam.

² Cui subiugendus est tertius psalmus et gloria.

³ Post hunc psalmum nonagesimum quartum
cum antiphona aut certe decantandum.

⁴ Inde sequatur ambrosianum,
deinde sex psalmi cum antiphonas.

⁵ Quibus dictis dicto versu benedicat abbas
et sedentibus omnibus in scannis
legantur vicissim a fratribus

in codice super analogium tres lectiones,
inter quas et tria responsoria cantentur.

⁶ Duo responsoria sine gloria dicantur;
post tertiam vero lectionem, qui cantat, dicat gloriam.

⁷ Quan dum incipit cantor dicere,
mox omnes de sedilia sua surgant
ob honorem et reverentiam sanctae trinitatis.

⁸ Codices autem legantur in vigiliis

divinae auctoritatis tam veteris testamenti quam novi;
sed et expositiones earum,

quae a nominatis et orthodoxis catholicis patribus factae sunt.

⁹ Post has vero tres lectiones cum responsoria sua
sequantur reliqui sex psalmi cum alleluia canendi.

¹⁰ Post hos lectio apostoli sequatur ex corde recitanda
et versus et supplicatio litaniae, id est kyrie eleison,
¹¹ et sic finiantur vigiliae nocturnae.

X Qualiter aestatis tempore agatur nocturna laus

¹ A pascha autem usque ad kalendas novembres
omnis, ut supra dictum est, psalmodiae quantitas teneatur,

- 2 excepto quod lectiones in codice
propter brevitatem noctium minime legantur,
sed pro ipsis tribus lectionibus
una de veteri testamento memoriter dicatur,
quam brevis responsorius subsequatur;
- 3 et reliqua omnia, ut dictum est, impleantur,
id est ut numquam minus a duodecim psalmorum quantitate
ad vigilias nocturnas dicantur
exceptis tertio et nonagesimo quarto psalmo.

XI Qualiter diebus dominicis vigiliae agantur

- 1 Dominico die temperius surgatur ad vigilias.
- 2 In quibus vigiliis teneatur mensura,
id est modularis, ut supra disposuimus, sex psalmis et versu
residentibus cuncris disposite et per ordinem in subselliis
legantur in codice, ut supra diximus, quattuor lectiones
cum responsoriis suis,
- 3 ubi tantum in quarto responsorio dicatur a cantante gloria.
Quam dum incipit, mox omnes cum reverentia surgant.
- 4 Post quibus lectionibus sequantur ex ordine alii sex psalmi
cum antiphonas sicut anteriores
et versu.
- 5 Post quibus iterum legantur aliae quattuor lectiones
cum responsoriis suis ordine, quo supra.
- 6 Post quibus dicantur tria cantica de prophetarum,
quas instituerit abbas;
- 7 quae cantica cum alleluia psallantur.
- 8 Dicto etiam versu et benedicente abbatे
legantur aliae quattuor lectiones
de novo testamento ordine, quo supra.

(X) 3 Cassian, Inst. 2, 4

¹⁴ Ceteris vero agendis ultima pars eius orationis dicatur,
ut ab omnibus respondeatur: Sed libera nos a malo.

XIV In natalicis sanctorum qualiter agantur vigiliae

- 1 In sanctorum vero festivitatibus vel omnibus sollemnitatibus,
sicut diximus dominico die agendum, ita agatur,
² excepto quod psalmi aut antiphonae
vel lectiones ad ipsum diem pertinentes dicantur.
Modus autem suprascriptus teneatur.

XXV Alleluia quibus temporibus dicatur

- 1 A sanctum pascha usque pentecosten
sine intermissione dicatur alleluia
tam in psalmis quam in responsoriis;
² a pentecosten autem usque caput quadragesimae
omnibus noctibus cum sex posterioribus psalmis
tantum ad nocturnos dicatur.
- 3 Omni vero dominica extra quadragesima
cantica, matutinos, prima, tertia, sexta nonaque
cum alleluia dicatur,
vespera vero iam antiphona.
- 4 Responsoria vero numquam dicantur cum alleluia,
nisi a pascha usque pentecosten.

XVI Qualiter divina opera per diem agantur

- 1 Ut ait propheta: Septies in die laudem dixi tibi.
 - 2 Qui septenarius sacratus numerus a nobis sic implebitur,
- (XVI) 1-5 Cypr., Dom. orat. 35-36; Cassian., Inst. 3, 4 2 Sacr. Gelas. 1, 37, 332

- si matutino, primae, tertiae, sextae, nonae, vespere
completorique tempore nostrae servituis officia persolvamus,
³ quia de his diurnis horis dixit: Septies in die laudem dixi tibi.
⁴ Nam de nocturnis vigiliis idem ipse propheta ait:
Media nocte surgebam ad confidendum tibi.
⁵ Ergo his temporibus referamus laudes creatori nostro
super iudicia iustitiae suae,
id est matutinis, prima, tercia, sexta, nona, vespere, complerorio;
sed et nocte surgamus ad confidendum ei.

XVII Quot psalmi per easdem horas canendi sunt

- 1 Iam de nocturnis vel matutinis
digessimus ordinem psalmodiae;
nunc de sequentibus horis videamus.
- 2 Prima hora dicantur psalmi tres
singillatim et non sub una gloria,
³ hymnum eiusdem horae post versum: Deus in adiutorium,
antequam psalmi inciantur.
- 4 Post expletionem vero trium psalmorum
recitetur lectio una, versu et kyrie eleison, et missas.
- 5 Tertia vero, sexta et nona idem eo ordine celebretur oratio,
id est versu, hymnos earundem horarum, ternos psalmos,
lectione et versu, kyrie eleison, et missas sunt.
- 6 Si maior congregatio fuerit, cum antiphonas;
si vero minor, in directum psallantur.
- 7 Vespertina autem sinaxis
quattuor psalmis cum antiphonis terminetur.

sonitu cuiuscumque signi potius petatur quam voce.
 8 Nec praesumat ibi aliquis de ipsa lectione aut aliunde quicquam
 requiri, ne detur occasio,
 9 nisi forte prior pro aedificatione voluerit aliquid breviter dicere.

10 Frater autem lector ebdomadarius accipiat mixtum,
 priusquam incipiatur legere, propter communionem sanctam,
 et ne forte grave sit ei ieiunium sustinere.

11 Postea autem cum coquinae ebdomadarii

et servitoribus reficiat.

12 Fratres autem non per ordinem legant aut cantent,
 sed qui aedificant audientes.

XXXIX De mensura cibus

1 Sufficere credimus ad refectionem cotidianam tam sextae quam nonae omnibus mensis cocta duo pulmentaria propter diversorum infirmitatibus,
 2 ut forte, qui ex illo non potuerit edere, ex alio reficiatur.
 3 Ergo duo pulmentaria cocta fratribus omnibus sufficient; et, si fuerit unde poma aut nascentia leguminum, addatur et terrium.

4 Panis libra una propensa sufficiat in die,
 sive una sit refectio
 sive prandii et cena.

5 Quod si cenaturi sunt, de eadem libra tercia pars a cellarario servetur reddenda cenandis.

- 6 Quod si labor forte factus fuerit maior,
in arbitrio et potestate abbatis erit, si expediat, aliquid augere
7 remota prae omnibus crapula,
et ut numquam subripiat monacho indigeries,
quia nihil sic contrarium est omni Christiano
8 quomodo crapula,
9 sicut ait dominus noster:
Videte, ne graventur corda vestra crapula.

- 10 Pueris vero minore acetate non eadem servetur quantitas,
sed minor quam maioribus servata in omnibus parcitate.
11 Carnium vero quadridipedum omnimodo ab omnibus
abstineatur comestio praeter omnino debiles aegrotos.

XL De mensura potus

- 1 Unusquisque proprium habet donum ex deo,
alius sic, alius vero sic.
2 Et ideo cum aliqua scripulositate
a nobis mensura virtus aliorum constituitur.
3 Tamen infirmorum contuentes inbecillitatem
credimus eminam vini per singulos sufficere per diem.
4 Quibus autem donat deus tolerantiam abstinentiae,
proprium se habituros mercedem sciant.
- 5 Quod si aut loci necessitas vel labor aut ardor aestatis
amplius poposcerit, in arbitrio prioris consistat,
considerans in omnibus, ne subrepatur satietas aut ebrietas.
6 Licet legamus vinum omnino monachorum non esse, sed quia
nostris temporibus id monachis persuaderi non potest,

XXXVI De infirmis fratribus

- 1 Infirmorum cura ante omnia et super omnia adhibenda est,
 ut sicut revera Christo, ita eis serviantur,
 2 quia ipse dixit: Infirmus fui et visitasti me;
 3 et: Quod fecistis uni de his minimis, mihi fecistis.
 4 Sed et ipsi infirmi considerent in honorem dei sibi servire
 et non superfluitate sua contristent fratres suos servientes sibi.
 5 Qui tamen patienter portandi sunt,
 quia de talibus copiosior merces adquiritur.
 6 Ergo cura maxima sit abbatii,
 ne aliquam negligentiam patientur.
- 7 Quibus fratribus infirmis sit cella super se deputata
 et servitor timens deum et diligens ac sollicitus.
 8 Balnearium usus infirmis, quotiens expedit, offeratur,
 sanis autem et maxime iuvenibus tardius concedatur.
 9 Sed et carnium esus infirmis omnino debilibus
 pro reparazione concedatur;
 adubi meliorati fuerunt,
 a carnis more solito omnes abstineant.
- 10 Curam autem maximam habeat abbas,
 ne a cellulariis aut a servitoribus neglegantur infirmi;
 et ipsum respicit,
 quidquid a discipulis delinquitur.

LII De oratorio monasterii

- 1 Oratorium hoc sit, quod dicitur,
nec ibi quidquam aliud geratur aut condatur.
- 2 Expleto opere dei omnes cum summo silentio exeat
et habeatur reverentia deo,
- 3 ut frater, qui forte sibi peculiariter vult orare,
non impediatur alterius improbatate.
- 4 Sed et si aliter vult sibi forte secretius orare, simpliciter intret et
oret, non in clamosa voce, sed in lacrimis et intentione cordis.
- 5 Ergo qui simile opus non facit,
non permittatur explicito opere dei remorari in oratorio,
sicut dictum est, ne alius impedimentum patiatur.

LIII De hospitiis suscipiendis

- 1 Omnes supervenientes hospites
tamquam Christus suscipiantur,
quia ipse dicturus est: Hospis fui et suscepisti me.
- 2 Et omnibus congruus honor exhibeatur,
maxime domesticis fidei et peregrinis.

3 Ut ergo nuntiatus fuerit hospis, occurratur ei a priore
vel a fratribus cum omni officio caritatis;
- 4 et primitus orent pariter et sic sibi socientur in pace.
- 5 Quod pacis osculum non prius offeratur,
nisi oratione praemissa
propter inhaliones diabolicas.
- 6 In ipsa autem salutatione omnis exhibeatur humilitas
omnibus venientibus sive discedentibus hospitibus;

(LII) 1-3 Aug., Praec. II, 2 2-5 Cassian., Inst. 2, 10, 2 4 Cypr., Dom. orat. 4-5;
Cassian., Inst. 2, 5, 5; 2, 10, 2; 12, 5, 34; Coll. 1, 7; 2, 12, 4, 4; 9, 6, 7; 10, 8; 12, 8; 12,
35; 21, 22; 23, 11 (LIII) 1 Hist. mon. 7 2 Pachom., Praec. 51
3-13 Hist. mon. 1; 2, 7; 17 3 Cassian., Coll. 21, 7, 2 4 Cypr., Dom. orat. 23

7 inclinato capite vel prostrato omni corpore in terra
Christus in eis adoretur, qui et suscipitur.

- 8 Suscepiti autem hospites ducantur ad orationem et postea sedeat cum eis prior, aut cui iusserrit ipse.
- 9 Legatur coram hospite lex divina, ut aedificetur.
Et post haec omnis ei exhibeatur humanitas.
- 10 Ieiunium a priore frangatur propter hospitem, nisi forte praecipius sit dies ieiunii, qui non possit violari;
- 11 fratres autem consuetudines ieiuniorum prosequantur.
- 12 Aqua in manibus abbas hospitibus det,
- 13 pedes hospitibus omnibus tam abbas quam cuncta congregatio laver;
- 14 quibus lotis hunc versum dicant:
Suscepimus, deus, misericordiam tuam in medio templi tui.
- 15 pauperum et peregrinorum maxime susceptioni cura sollicite exhibeatur, quia in ipsis magis Christus suscipitur; nam divitum terror ipse sibi exigit honorem.
- 16 Coquina abbatis et hospitum super se sit, ut incertis horis supervenientes hospites, qui numquam desunt monasterio, non inquietentur fratres.
- 17 In qua coquina ad annum ingrediantur duo fratres, qui ipsud officium bene implant.
- 18 Quibus, ut indigent, solacia amministrentur, ut absque murmurationem serviant, et iterum, quando occupationem minorem habent, exeat, ubi eis imperatur, in opera.
- 19 Et non solum ipsis, sed et in omnibus officiis monasterii ista sit consideratio,
- 20 ut, quando indigent,

7 Sacr. Gelas. 1, 16; 1, 38; Ambr. Off. 2, 107 8 Hist. mon. 1; Pachom., Praec. 51
9 Cassian., Coll. 2, 25-26; Hist. mon. 2; 7; R4P 2, 41-42 10 Cassian., Inst. 5, 24;
Coll. 21, 14, 3; 24, 17 11 Hist. mon. 7 12-13 Hist. mon. 1; 2; 7; 9; Sulp.
Sev., Vita Mart. 25, 3; Paul. Nol., Ep. 23, 4 15 Cypri., Ep. 14, 2; Cassian., Inst. 4, 7;
RMac 20